

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

КАФЕДРА РОМАНСЬКИХ МОВ ТА ІНТЕРЛІНГВІСТИКИ

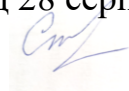
ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мова і література (французька). Переклад
Форма навчання	Денна
Курс	IV
Семестр	8

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри
романських мов та інтерлінгвістики
№ 1 від 28 серпня 2020 року

Завідувач кафедри О. В. Станіслав

Луцьк 2020

ЗМІСТ

1. Загальний опис курсу.
2. Інформація про викладача.
3. Анотація до курсу.
4. Мета та основні завдання курсу.
5. Компетентності та результати навчання.
6. Структура курсу.
7. Завдання для самостійного опрацювання.
8. Система оцінювання курсу.
9. Політика курсу.
10. Рекомендована література.

1. Загальний опис курсу

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (французька). Переклад Бакалавр	Обов'язкова
Кількість годин / кредитів: 90 год. / 3 кредити		Рік навчання: 4
		Семестр: 8-ий
		Лекції: 20 год.
		Практичні (семінарські): 12 год. Консультації: 6 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота: 52 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання: французька		

2. Інформація про викладача

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові	Станіслав Ольга Вадимівна
Науковий ступінь	доктор філологічних наук
Вчене звання	доцент кафедри романських мов та інтерлінгвістики
Посада	професор, завідувач кафедри романських мов та інтерлінгвістики
Контактна інформація	м. т. (050)9567023; (068)6280677
	stanislav@eenu.edu.ua, olga.stanislav@ukr.net
Дні занять	(посилання на електронний розклад). Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.

3. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Лінгвістика тексту» викладається на четвертому році навчання для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 035 Філологія, освітньої кваліфікації – Бакалавр філології за спеціалізацією «Мова і література (французька). Переклад». Курс вивчається у 8-му семестрі та завершується екзаменом. Предмет викладається французькою мовою. Основними організаційними формами навчання є лекційні та практичні (семінарські) заняття.

У сучасній дослідницькій парадигмі гуманітарної сфери знань текст належить до ключових понять ХХ – початку ХХІ ст., найважливіших засобів утілення та закріплення здобутків людського духу, а курс «Лінгвістика

тексту» стає важливою навчальною дисципліною фахового циклу. Метою і завданнями курсу «Лінгвістика тексту» є ознайомлення з новими теоретичними досягненнями у відповідній галузі, а саме зі статусом тексту в парадигмі сучасного лінгвістичного знання, критеріями його виділення, ознаками і структурою, функціями, типологією текстів, особливостями художнього тексту. Зміст дисципліни «Лінгвістика тексту» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері лінгвістики, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Пререквізити та постреквізити дисципліни. Підґрунтям для викладання курсу «Лінгвістика тексту» є врахування цілісного та системного наукового підходу до вивчення іноземної (французької) мови, який полягає в отриманні знань про становлення тієї чи іншої іноземної мови, її формування та сучасні тенденції розвитку. При вивченні цієї дисципліни використовують знання, отримані зі вступу до мовознавства, теоретичного курсу французької мови: граматики, історії мови, лексикології, стилістики. До постреквізитів належать набуті студентами здібності та вміння інтерпретувати мовний матеріал на атестаційному іспиті тощо.

4. Мета та основні завдання курсу

Мета курсу: формувати у студентів теоретичне усвідомлення найактуальніших проблем сучасної науки про текст, його структуру та моделювання.

Основні завдання:

- навчити студентів розуміти загальні закони спілкування за допомогою мови та організацію засобів мовного коду;
- сприяти розвитку у студентів творчого мислення, аналізу, навиків самостійної науково-дослідницької роботи, вміння інтерпретувати мовний матеріал.

5. Компетентності та результати навчання

У результаті вивчення даного курсу студенти будуть **знати**: теоретичні основи французької мови та мати знання з базових та суміжних із лінгвістикою текстів наук в інтегрованому вигляді; предмет дослідження лінгвістики тексту, її становлення як науки у сучасному мовознавстві, основні напрями розвитку (структурно-граматичний, семантичний, комунікативно-прагматичний, семіотичний, когнітивний, прикладний тощо); основні текстово-дискурсивні категорії тексту (цілісність, дискретність (членування), інформативність, зв'язність (когезія, когерентність), континуум (час і місце), модальність, антропоцентричність (образ автора і читача), інтерактивність (ефективність комунікації), інтерсеміотичність (інтертекстуальність) тощо; особливості побудови (моделювання) текстів різних видів та жанрів; структуру дискурсу (макро-, супер-, мікроструктури); **вміти**: застосовувати теоретичні знання з лінгвістики тексту французької мови і суміжних із нею дисциплін; встановлювати та характеризувати

складові дискурсу (типи комунікантів, комунікативні стратегії); аналізувати різновиди (типологію) текстів за джерелами походження, за типом трансформацій вихідного тексту, за основними прагматичними функціями, за формою мовленнєвої презентації, за формою спілкування, за сферою спілкування, за стилями та жанрами; здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів; аналізувати лінгвістичні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.

Студенти здобуть компетентності:

загальні компетентності:

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу у суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

- уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність працювати в команді та автономно;
- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність проведення досліджень на належному рівні;

спеціальні (фахові) компетентності:

- усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ; здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні;

- здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються;
- здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту;
- здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;
- усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;
- здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий, перекладознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних жанрів і стилів;
- здатність до надання консультацій щодо дотримання норм

літературної мови та культури мовлення.

Результати навчання:

- вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації;
- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати та інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- організовувати процес навчання та самоосвіти;
- розуміти основні проблеми філології і перекладу та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів;
- знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються та вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності;
- знати норми державної та іноземних літературних мов та вміти їх застосовувати у практичній діяльності;
- знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- здійснювати лінгвістичний, літературознавчий, перекладознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів;
- знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації та перекладу, уміти застосовувати їх у професійній діяльності;
- збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання;
- мати навички управління комплексними діями або проєктами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації і перекладу та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.
- мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

6. Структура курсу

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин				
	Усього		у тому числі			Форма контролю (бали)
		Лекції	Практичні заняття	Консультації	Самостійна робота	
1	2	3	4	5	6	
	Семестр 7					
	Змістовий модуль 1 Теоретичні засади дослідження тексту в парадигмі сучасного лінгвістичного знання. Основні ознаки тексту та текстові категорії. Функції текстів.					
Тема 1. Основні проблеми, напрями і тенденції сучасної лінгвістики тексту та її зв'язки з іншими науковими напрямками.	9	2		1	6	ДС+ ПЗ 5
Тема 2. Критерії визначення тексту, його ознаки. Текст і «нетекст». Текст і дискурс. Текст і контекст. Текст і твір.	15	4	2	1	8	ДС+ПЗ 6
Тема 3. Основні текстові категорії. Функції тексту.	23	6	2	1	14	ДС+ПЗ 6
Разом за змістовим модулем 1	47	12	4	3	28	17
	Змістовий модуль 2 Структура і типологія тексту. Особливості художнього тексту.					
Тема 1. Основні одиниці і структурно-прагматичні частини тексту.	10	2	2		6	ДС+ПЗ 6
Тема 2. Типологія текстів як лінгвістична проблема.	11	2	2	1	6	ДС+ПЗ 5
Тема 3. Структура дискурсу. Текстово-дискурсивні моделі комунікації. Комунікативні моделі дискурсу: макро-, супер-, мікроструктури дискурсу. Принципи	11	2	2	1	6	ДС+ПЗ 6

побудови текстів різних видів і жанрів. Семіотичні та прагмалінгвістичні моделі тексту та дискурсу. Діалогічна модель дискурсу.						
Тема 4. Проблеми цілісного вивчення художнього тексту.	11	2	2	1	6	ДС+ПЗ 6
Разом за змістовим модулем 2	43	8	8	3	24	23
Загальний бал поточного контролю						40

Види підсумкових робіт	Бал
Модульна контрольна робота.	30
Підсумковий тест	30
Загальний бал підсумкового контролю	60

ДС – дискусія, ПЗ – практичне завдання.

7. Завдання для самостійного опрацювання

Таблиця 4

№	Теми та питання для самостійного опрацювання	Кількість годин
1.	Лінгвістика тексту як розділ теорії комунікації, її місце в системі міжпредметних зв'язків. Предмет, завдання, методологічні основи та методи дослідження лінгвістики тексту. Сутність лінгвістики тексту. Основні етапи розвитку лінгвістики тексту як окремої галузі знань. Важливі напрями дослідження даної науки (структурно-граматичний, семантичний, комунікативно-прагматичний, семіотичний, когнітивний, прикладний тощо). Взаємозв'язки з іншими галузями знання.	6
2.	Питання про текст як найвищу одиницю знакової системи мови. Проблема об'єкта дослідження лінгвістики тексту. Дискурс як найзагальніша категорія організації мовного коду в комунікації. Розмежування понять «текст» та «дискурс» у сучасній лінгвістиці. Діалог як різновид (складова) дискурсу. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен.	4
3.	Характеристика складових дискурсу. До проблеми виділення компонентів дискурсу. Комунікативні стратегії. Сутність комунікативного акту, його ефективність та гармонізація. Комунікативні девіації (невдачі), їх природа та типологія.	4
4.	Типологія текстів. Різновиди текстів за джерелами походження. Типи текстів за основними прагматичними функціями. Виокремлення текстів за типом трансформацій вихідного тексту. Типологія текстів за формою мовленнєвої презентації. Види текстів за сферою спілкування. Гендерні аспекти спілкування.	4
5.	Структура дискурсу. Текстово-дискурсивні моделі комунікації (модель Бюлера К., модель Якобсона Р., інформаційно-технічна та семіотична моделі). Комунікативні моделі дискурсу. Макро-, супер-, мікроструктури дискурсу. Особливості моделювання текстів різних видів. Структура	6

	дискурсу. Принципи побудови текстів різних видів і жанрів. Семіотичні та прагмалінгвістичні моделі тексту та дискурсу. Діалогічна модель дискурсу.	
6.	Питання щодо основної текстово-дискурсивної категорії Текстуальні категорії як об'єкт дослідження лінгвістики тексту. Проблема кількості і типології текстово-дискурсивних категорій. Концепції лінгвістів щодо основної текстово-дискурсивної категорії. Принцип діалогу як фундаментальна текстуальна категорія.	6
7.	Категорія цілісності та дискретності. Сутність категорії цілісності тексту. Підкатегорія завершеності тексту. Розуміння категорії дискретності тексту у лінгвістиці. Горизонтальне та вертикальне членування тексту	4
8.	Категорія інформативності та континууму. Категорія інформативності та типи інформації у тексті. Тлумачення категорії континуума у тексті. Підкатегорія простору і часу (ретроспектива і проспектива).	4
9.	Категорія зв'язності тексту. Когезія як категорія, що забезпечує граматичну (формальну) зв'язність тексту. Засоби когезії в тексті. Когерентність як категорія, що забезпечує семантичну зв'язність тексту. Засоби когерентності в тексті.	6
10.	Категорія модальності, антропоцентричності та інтерактивності. Розуміння категорії лінгвістичної модальності. Засоби вираження об'єктивної та суб'єктивної модальності в тексті. Категорія антропоцентричності та її підкатегорії автора й реципієнта. Адресат та адресант як категорії лінгвістики тексту. Категорія ефективності комунікації та її реалізація в тексті. Поняття інтертекстуальності в лінгвістиці тексту. Засоби вираження досліджуваної категорії.	7
	Всього	52

8. Система оцінювання курсу

Навчальний курс складається з трьох залікових кредитів. У восьмому семестрі заліковий кредит закінчується екзаменом. Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал навчальної дисципліни. Оцінювання знань студента охоплене змістовими модулями (ЗМ) і здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань.

Поточний контроль реалізується в оцінюванні усних відповідей на семінарських заняттях, а також включає: присутність студента на лекціях, наявність конспекту та виконання науково-дослідних пошукових (самостійних) завдань. Рівень знань студента за поточний і модульний контроль оцінюється в балах та фіксується у журналі. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за два змістових модулі (ЗМ), становить 40 балів.

Підсумковий контроль (максимум 60 балів) включає: 1) написання контрольної роботи з курсу (30 балів) та 2) виконання підсумкового тесту (30 балів). Контрольна робота передбачає письмове висвітлення важливих питань з курсу; складається з 6 питань, кожне з яких оцінюється у 5 балів (в сумі – 30). Письмовий підсумковий тест складається з 30 завдань, виконання яких демонструє рівень теоретичних знань студентів. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал.

Підсумкова оцінка за національною шкалою заноситься у залікову

відомість. У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент складає екзамен (питання додаються). У цьому разі оцінка підсумкового контролю скасовується, а опитування на екзамені оцінюється у 60 балів.

Рейтингова оцінка визначається за 100-бальною шкалою і включає бали поточного контролю (максимум 40 балів) та бали підсумкового контролю (максимум 60 балів).

Шкала оцінювання

Таблиця 5

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

Питання на екзамен:

1. Parlez de *la linguistique du texte* comme d'une science philologique et de son objet d'étude.
2. Parlez des courants de l'étude de linguistique du texte (structural, sémantique, pragmatique, sémiotique, appliqué, cognitif).
3. La notion *du texte* dans la linguistique d'aujourd'hui.
4. La notion *du discours* dans la linguistique du texte.
5. Les directions d'étude des discours.
6. Les composants de la situation communicative :
 - les participants à la communication,
 - le texte,
 - les stratégies communicatives,
 - les moyens de l'efficacité.
7. Le problème des catégories textuelles dans linguistique du texte.
8. Comment comprenez-vous *le principe du dialogue*.
9. La catégorie de *l'intégration*.
10. La catégorie de *la discrétion*.
11. La catégorie de *l'information*.
12. La catégorie de *la cohésion* et de *la cohérence*.
13. La catégorie du *continuum*.
14. La catégorie de *la modalité*.
15. La catégorie de *l'anthropocentrisme*.
16. La catégorie de *l'interaction*.
17. La catégorie de *l'intertextualité*.
18. La typologie du discours selon :

- la forme de la présentation,
- le mode de la compréhension,
- la vitesse de la production et de la réception de l'information,
- le contact entre les interlocuteurs,
- les styles et les genres (le discours mental).

19. Le moulage du discours.

20. Les principes fondamentaux de l'organisation du texte.

21. La macrostructure du discours.

22. La superstructure du discours.

23. La microstructure du discours.

9. Політика курсу

- Студент повинен вчасно приходити на заняття. Викладач може не допустити студента до заняття, якщо він/вона спізнився без поважної причини.
- У випадку пропуску 5 чи більше лекційних / практичних занять без поважної причини, студент може бути не допущений до підсумкового контролю (екзамену).
- Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю.
- Студент повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення питань на лекційних і практичних заняттях.
- Студент може перескласти будь-яку тему практичного заняття.
- У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримає – 0 балів.
- Якщо студент має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, студент має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету.
- Студент має право подати апеляцію на будь-яку отриману під час підсумкового контролю (контрольну роботу, тестове завдання) оцінку.
- Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, перед документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.

10. Рекомендована література

1. Барт Р. Текстовый анализ. Избранные работы. Москва : Прогресс, 1989 . 409 с.
2. Бацевич Ф., Кочан І. Лінгвістика тексту : підручник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 316 с.

3. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. Москва : Гнозис, 2005. 140 с.
4. Гуйванюк Н. В. та ін. Семантична структура тексту. Чернівці : Рута, 2000. 132 с.
5. Загнітко А. Лінгвістика тексту. Теорія і практикум : науково-навчальний посібник. Донецьк : ДонНУ, 2006. 289 с.
6. Колегаева И. Текст как единица научной и художественной коммуникации. Одесса, 1991.
7. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навчальний посібник. Київ : Знання, 2008. 423 с.
8. Кочерган М. П. Слово і контекст. Львів : Вища школа, 1980. 188 с.
9. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту : навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2004. 272 с.
10. Лазебник Ю. Поет у мові та мова в поеті. Мовознавство. 1992. № 1. С. 63–69.
11. Лосева Л. М. Как строится текст. Москва : Высшая школа, 1980. 94 с.
12. Лотман Ю. М. Структура художественного текста. Москва : Искусство, 1970. 345 с.
13. Мельничайко В. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови. Київ : Рад. школа, 1986. 168 с.
14. Мойсієнко А. К. Мова як світ світів. Поетика текстових структур. Умань : Софія, 2008. 280 с.
15. Москальская О. И. Грамматика текста. Москва : Высшая школа, 1981. 187 с.
16. Науменко А. М. Філологічний аналіз тексту. Вінниця, 2005. 416 с.
17. Одинцов В. В. Стилистика текста. Москва : Высшая школа, 1980. 301 с.
18. Різун В. В. та ін. Нариси про текст. Теоретичні питання комунікації. Київ : Київ. ун-т, 1998. 336 с.
19. Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации. Киев : Фитосоциоцентр, 2002. 326 с.
20. Семенець О. О. Синергетика поетичного слова. Кіровоград : Імекс ЛТД, 2004. 338 с.
21. Adam Jean-Michel. La linguistique textuelle. Paris : Admand Colin, 2005. 123 p.
22. Adam Jean-Michel. Linguistique et discours littéraire. Paris : Larousse, 1976. 87 p.
23. Barthes R. Introduction à l'analyse structurale des récits. Paris : Seuil, 2002. 89 p.
24. Berrendonner A. Décalages : les niveaux de l'analyse linguistique. Paris : Larousse, 1989. 234 p.
25. Benveniste E. Problèmes de linguistique générale. Paris : Gallimard, 1974. 120 p.
26. Carter-Thomas S. La cohérence textuelle. Paris : Gallimard, 2000. 156 p.
27. Gardes T. La construction du texte. Paris : Gallimard, 1998. 298 p.

28. Lundquist L. La Cohérence textuelle : syntaxe, sémantique, pragmatique. Paris : Gallimard, 1980. 190 p.
29. Rossari C. Connecteurs et relations de discours : des liens entre cognition et signification. Nancy : Presses universitaires, 2000. 231 p.
30. Todorov T. Les genres de discours. Paris : Seuil, 1978. 321 p.